

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

LAUSUNTO
6.5.2014

Lausunnon antaja: Elintarviketeollisuusliitto ry/Rehuteollisuusyhdistys

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle rehulain muuttamisesta (HE 35/2014 vp)

Elintarviketeollisuusliiton yhteydessä toimiva Rehuteollisuusyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esityksestä rehulain muuttamiseksi.

Rehuteollisuusyhdistys voi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät muutokset rehulain-säädäntöön. Yhdistys pitää kuitenkin valitettavana, ettei esitykseen sisälly vahingonkorvausvelvollisuutta koskevan 48 §:n uudelleentarkastelua ja haluaa tuoda tässä yhteydessä pykälään liittyvät ongelmat kotimaiset rehuteollisuuden kannattavuuden ja riskinkantokyvyn kannalta.

Rehulain (86/2008) pykälässä 48 § (ns. ankanan vastuun pykälä) on säädetty rehun valmistajan, valmistuttajan ja tuojan vahingonkorvausvelvollisuudesta. Kyseisen pykälän mukaan edellä mainittujen tahojen on korvattava vahinko, joka rehun ammattikäytössä aiheutuu ostajalle siitä, ettei rehu täytä lainsäädännön asettamia vaatimuksia. Korvaus on suoritettava, vaikka vahinkoa ei olisi aiheutettu tahallisesti tai huolimattomuudesta. Vastaavanlainen ankanan vastuun periaate on säädetty lannoite- ja siemenkauppaan.

Rehuteollisuusyhdistys ei vastusta ankanan vastuun periaatetta, vaan pitää sitä pääsääntöisesti hyvänä ja toimivana koko rehu- ja kotieläintuotantoketjun kannalta. Rehuteollisuudelle on tärkeää, että asiakas voi luottaa tuotteeseen ja katsoo, että ankanan vastuun pykälä osaltaan vahvistaa ostajan luottamusta rehuksiin. Yhdistys kannattaa myös Suomen nollatoleranssipolitiikan ylläpitämistä.

Rehuteollisuusyhdistys katsoo kuitenkin, että rehulain ankanan vastuun pykälän uudelleen tarkasteleminen on tarpeellista kotieläin- ja rehuntuotannon toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten ja pykälän tulkintaan liittyvien epäselvyyksien takia. Uudelleen tarkastelussa tulee huomioida, minkälaisen kustannuksen Suomessa säädetty salmonellan torjuntatoimet muodostavat suomalaiselle rehualan toimijalle verrattuna muualla Euroopassa toimiviin yrityksiin ja suhteessa muihin kotieläin- ja elintarviketeollisuuden toimijoihin. Huolestuttavana voi pitää sitä, etteivät kaikki suomalaiset rehualan toimijat, joita on rekisteröityneenä satoja kaupallisia rehuseoksia valmistavien rehutehtaiden lisäksi, välttämättä tiedosta ankaraa vastuuta tai vastuuseen liittyvää riskiä. Sama koskee myös kotieläintiloja, eli nämä eivät useinkaan tiedosta riskiään jäädä ilman korvauksia, jos rehutoimittajan vastuunkantokyky ei riitä.

Toimintaympäristö on muuttunut ankanan vastuun pykälän säätämisen ajoista muun muassa maatilojen koon kasvun ja omistusmuodon muutosten myötä. Rakennekehityksen voi olettaa

jatkuvan samansuuntaisena tulevaisuudessa. Myös tuontituotteiden tarjonta on lisääntynyt aiempaan tilanteeseen verrattuna ja rehujen internet-kauppa on mahdollista.

Rehukustannusten nousu yleensä on herättänyt yhä enemmän keskustelua raaka-ainehintojen heilahdellessa ja rehujen kustannusvaikutuksia korostetaan kotieläintuotannon kannattavuusarvioinneissa. Rehunvalmistajan riski ja vakuutuksien kalleus vaikuttavat koko kotieläin- ja elintarviketuotannon kustannuksiin. Hintakilpailu on kovaa eikä erilaisten salmonellan torjuntakustannusten siirtäminen ketjussa eteenpäin ole helppoa.

Toisin kuin muissa EU-maissa – Ruotsia ja osittain Tanskaa lukuun ottamatta - Suomessa on tavoitteena torjua kaikkien salmonellaserotyyppien esiintymistä rehuissa, tuotantoeläimissä ja eläinperäisissä elintarvikkeissa. Rehuteollisuusyhdistys katsoo, että valmistajan vastuuta tulisi rajata esimerkiksi suhteutettuna liiketoiminnan laajuuteen ja toiminnasta mahdollisesti aiheutuviin riskeihin, ja että valtion tulisi osallistua suurien salmonellasaneerausten kustannusten korvaukseen, jos tällainen tapaus sattuisi. Yhdistyksen tietojen mukaan Ruotsissa, jossa on ainoana maana EU:ssa Suomen kaltainen salmonellastrategia, on valtio osallistunut saneerauskustannuksiin.

Rehuteollisuusyhdistys pitää tärkeänä, että vahingonkorvausvelvollisuutta koskevan 48 §:n valmistelua jatketaan, siten että kotimaisen rehuotuotannon toimintaedellytykset turvataan tulevaisuudessa.

Kunnioitavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry
Rehuteollisuusyhdistys

Marika Säynevirta
Asiamies